№ 56. Czwartek 10. Marca 1859. Rok wydania 49.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł., miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Postępowanie sadowe na przypadek śmierci podannych austryackich w Prusiech.)

Litogr. koresp. austr. pisze: Rząd pruski ogłosił względem postępowania sądowego z pozostałością ruchomą po zmarłych w Prusiech poddanych austryackich następujące zasady, według czego c. k. sady austryackie teraz zachować się mają.

Nie robiąc żadnej między krajowcami i cudzoziemcami różnicy, postanawia powszechna pruska procedura sądowa w §. 121 I. części, tytuł 2, że przynależna w sprawach spuścizny instancya sądowa jest tam, gdzie spadkodawca do chwili zgonu swego odnosić się musiał ze swojemi osobistemi sprawami do zwyczajnego sądu. Według §§. 8—11 pomienionej procedury sądowej jest ten sąd zwyczajny w miejscu stałego pobytu spadkodawcy. Sądy więc pruskie beda musiały pozostawić regulacyę spuścizny pozostałej po takich cudzoziemcach, którzy tylko doczasowo w Prusiech przebywali — sądowi zagranicznego ich przystanowiska, lecz różniąc się w tem od prawodawstwa austryackiego, uważać się będą za upoważnione do uregulowania spuścizny, jeśli cudzoziemiec miał siedzibę swą w Prusiech. Co do powiatu sądu apelacyjnego w Kolonii, tedy odstąpiono od tych zasad powszechnego porządku sądowego tylko w tej mierze, że sądy nadreńskie w ogóle nie mają mieszać się z urzędu do regulacyi spuścizny, lecz tylko obowiązane są na każde wezwanie stron załatwiać spory wzniecone. Jedynie tylko kroki zachowawcze, jak n. p. obsygilacya, spisanie pozostałości i t. p. mogą być przedsiębrane w drodze urzędowej według przepisu artykułu 819—820 kodexu cywilnego i art. 907 procedury procesów cywilnych, a to w ten mianowicie sposób, że sędzia pokoju opieczętować ma pozostałość ruchomą z powodu nieobecności lub małoletności spadkobierców. Te przepisy wydane dla krajowców zastosowane być maja i wtenczas, jeśli zmarły był przybyszem zagranicznym. Sądy przeto w prowincyach nadreńskich nie mogą przeciwić się temu, by pozostały po cudzoziemcu majątek ruchomy nie miał być uregulowany przez przynależne sądy zagraniczne, i im wydane. W razie jednak, gdyby interesowani w sprawie tej pozostałości krajowi spadkobiercy lub wierzyciele mieli zaprotestować przeciw temu wydaniu spuścizny, natenczas rozstrzygać ma ten sąd w tem miejscu prowincyi nadreńskiej, gdzie spadkodawca miał swoją siedzibę, lub gdzie zgon jego nastąpił.

Ameryka.

(Namiestnictwo w Kanzas zniesione. — Oświadczenie jenerala Gefrard w Haiti. — Otwarcie parlamentu w Kanadzie.)

Nowy Jork, 16. lutego. Według wiadomości z Leavenworth uchwaliło prawodawsto w Kanzas dnia 12. b. m. znieść i zakazać niewolnictwo. „Veto“ gubernatora Mudary jednak unieważni zapewni ten bil.

— Według wiadomości z **St. Domingo** z 22. z. m. nowy prezydent republiki Haity, jenerał Geffrard oznajmił urzędownie prezydentowi republiki domińskiej detronizacyę Soulouqu'a, i przytem dał zapewnienie, że zawarcie traktatu pokoju z tą republiką będzie najpierwszą czynnością jego rządu. — Ogłoszony w haityjskim *Monitorze* dekret jenerała Gefrard otwiera zagranicznemu handlowi porta; St. Marc, Miragoano. 'Aquin i Port de Paix, które za Soulouqu'a były dla cudzoziemców zamknięte.

Kanada. Drugą sesyę szóstego kanadyjskiego parlamentu otworzył jenerał-gubernator na dniu 29. stycznia w Toronto. Zapowiedział tylko regulacyę wewnętrznych spraw krajowych. Jenerał-gubernator oznajmia ciału prawodawczemu, że królowa postanowiła siedzibę rządu przenieść do Quebek i wyraża nadzieję, że rząd zgodzi się na ten wybór Królowej. Zapowiada plan połączenia angielsko-amerykańskich kolonii węzłem federacyjnym, że w tej mierze prowadzono korespondencyę, która będzie przedłożona ciału prawodawczemu. Nakoniec przyrzeka dogodną taryfę cła. Już podczas odczytania mowy dały się słyszeć wyrazy nieukontentowania, a gdy jenerał-gubernator opuścił gmach parlamentu żegnano go niekoniecznie zaszczytnie. Według telegraficznej depeszy z **Halifax 3**. lutego, mówił także gubernator w Nova Scotia w dniu zagajenia ciała prawodawczego o planie połączenia prowincyi angielsko-amerykańskich konstytucyą federacyjną. Oprócz tego zapowiedziano kolej żelazną, która ma różne kolonie z sobą połączyć.

Hiszpania.

(Dyskusya nad budżetem. — Drogi komunikacyjne. — Doniesienia z Mexyku.)

Madryt, 28. lutego. Dyskusya nad tegorocznym budżetem postępuje spiesznie. Mówią, że jak tylko zostanie przyjęty, ministeryum przedłoży także i budżet na 1860 rok.

— Publiczne roboty, osobliwie budowy żelaznych kolei mnożą się tak bardzo, że liczba inżenierów jest niedostateczną. To rozwinięcie wielkich dróg komunikacyjnych w Hiszpanii. rokuje bardzo pomyślną przyszłość dla kraju.

— Najnowsze wiadomości z Mexyku są bardzo smutne. Europejczycy a osobliwie Hiszpani doznawać muszą rozmaitego pokrzywdzenia i znosić niesłychane gwałty. Hiszpańscy poddani wnieśli żałobę do hiszpańskiego konzula w Mexyku z prośbą o pomoc i opiekę.

Anglia.

(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące. — Posiedzenie w parlamencie d. 2. marca.)

Londyn, 4go marca. Wczoraj po południu była recepcya w pałacu Buckingham. Były minister spraw wewnętrznych p. Spencer Walpole złożył swoją urzędową pieczęć w ręce Jej Mość Królowy, poczem jego następca p. Sotheron Estcourt został zaprzysiężony i otrzymał z rąk Królowy urzędową pieczęć. Królowa i książę Albert byli wczoraj na obiedzie u księżny Cambridge w pałacu St. James.

— Czternastą rocznicę założenia tutejszego szpitalu niemieckiego obchodzono przedwczoraj wieczór ucztą w restauracyi „London Tavern“. Między licznemi gośćmi znajdowali się posłowie Prus, Szwecyi i Austryi.

— Na posiedzeniu izby niższej z 2. marca zaproponował pan *Loke King* wtóry odczyt bilu „Real Estales Intestary“, którym postanowiono, że majątek ziemski (gruntowy) pozostały po zmarłym właścicielu, który ostatnią wolą nim nie zarządził. podzielony być ma między dzieci i wdowę, w taki sam sposób, jak to przykazano prawem co do innego majątku osobistego. Lord *W. Graham* wnosi poprawkę względem odłożenia odczytu tego po upływie 6ciu miesięcy, t. j. proponuje odrzucenie bilu. Mówiąc przeciw bilowi przytacza między innemi, że wiele ludzi nie myśli wcale o pozostawieniu ostatniej woli. PP. *Mellor* i *Milnes* popierają bil ze względów słuszności, obyczajności i religii. Przeciw bilowi przemawiali

pp. *Henley*, *Cornewall Lewis* i lord *Palmerston*. Lord opierał mu się z rozmaitych powodów, i utrzymywał, że bil sprzeciwia się uczuciom i zwyczajom narodu angielskiego, tudzież konstytucyjno-monarchicznej zasadzie, która wymaga szlachty z majątkiem ziemskim. Drugi odczyt odrzucono następnie 271 głosami przeciw 76. P. *Collier* proponuje drugi odczyt bilu „Conveyance of voters" (względem przewożenia wyborców na miejsce wyborów), który w rzeczy jest tylko odwołaniem środka przeprowadzonego przez rząd podczas zeszłej sesyi, według którego wynagrodzenie kosztów podróży wyborców ułożono prawnie na kandydata. P. *Hunt* zaproponował odroczenie rozpraw, pokądby nie poddano pod ścisłą rozwagę zawierającej się w bilu ministeryalnym propozycyi względem oszczędzenia wiejskim wyborcom kosztów podróży za pomocą pisemnego głosowania. P. *Headlam* zaczął przemawiać przeciw pisemnemu głosowaniu, lecz wezwano go do porządku. P. *Collier* oświadcza, że nie wiele obiecuje sobie po bilu reformy, gdyż sądzi, że bil ten nie przyjdzie nigdy do skutku. P. Edw. *James* przemawia za bilem z tą uwagą, że znaczne te koszta, jakie kandydat musi ponosić, są wstydem i hańbą dla wszystkich wyborców angielskich. P. *Hunt*, który tymczasem cofnął swą poprawkę (względem odłożenia odczytu), wniósł teraz propozycyę drugą względem odrzucenia bilu. Drugi odczyt przyjęto jednak większością 172 głosów przeciw 153.

Francya.

(Kolej marsylsko-tulońska otwarta. — Wiadomości bieżące. — Wojsko z Algieryi. — Doniesienia z Kantonu. — Rosyjska kaplica w Paryżu. — Grzywny za jałmużnę.)

Paryż, 4. marca. Pierwsza próba na marsylsko-tulońskiej kolei żelaznej powiodła się, i można teraz liczyć na pewno, że od 1. maja oddana będzie kolej pod użytek publiczny.

— Książę Ludwik Lucyan Bonaparte mianowany został na mocy dekretu z dnia dzisiejszego komandorem orderu legii honorowej.

— Fregata „Panama" odpłynęła dnia 3. marca z Marsylii do Tulonu. Dnia 2. b. m. zawinęły znów dwie parowe fregaty „Mogador" i „Christoph Colomb" z wojskiem z Algieru do Marsylii.

— Okolnikiem ministra handlu z dnia 22. lutego nakazano prefektom starać się, ażeby piekarze mieli przepisaną ilość zapasów mąki i zboża przed dniem 15. maja.

— Według listów z Konstantyny z dnia 21go lutego spadły w Algieryi w połowie upłynionego miesiąca tak nawalne deszcze, że dnia 15. lutego zerwała woda most na rzece Wed-el-Avjan w tej właśnie chwili gdy oddział wojska z 6 wozami przekroczył most; wóz z 125.000 franków utonął i dwóch grenadyerów pochłonęły bałwany. Tego samego dnia zapadł się most w pobliżu Aumale.

— Fregata parowa „Panama", którą wysłano do Algieru dla zabrania wojsk, zawinęła 2. marca do zatoki marsylskiej, jak o tem *Monitor* donosi. — Z Marsylii pisze dziennik *Semaphore* z 2. marca: Wczoraj zrana przywiózł tu okręt „Neva" z Algieru trzy kompanie i sztab 56 pułku piechoty. Wojska te wyruszą do Lugdunu dla połączenia się z korpusem tamtejszym.

— Jenerał Burbaki był wczoraj w Paryżu, i miał długą rozmowę z Cesarzem; z Grenoble ma on udać się do Algieru, i zorganizować dwie dywizye z zuawów i krajowców. Dywizye te staną mają na stopie wojennej i liczyć po 10.000 żołnierza.

— *Monitor* zawiera sprawozdanie z Kantonu z 13. stycznia o udziale Francuzów w wyprawie Anglików na Sat-Sing, główną kwaterę „ochotników" chińskich. Powodem do tej wyprawy była napaść na kolumnę angielską wysłaną na zwiady. Pikwei starał się o to jak najusilniej, by Anglików odwieść od tego odwetu mściwego; bez względu jednak na to wyruszyli Anglicy i Francuzi w liczbie 1650 żołnierza z Kantonu w górę rzeki, i zabrali z sobą pięć angielskich łodzi kanonierskich. O godzinie 11. zrana atakowały te wyprawę dwie bateryе chińskie pod Sewpu, lecz wkrótce je spędzono. Francuzi mieli trzech rannych. Kolumna zwiedziwszy obwód takzwanych 93 włości, spaliła 10. stycznia Sat-Sing, i wróciła do Kantonu. Po drodze spalono jeszcze dwie włości, których mieszkańce strzelali na Europejczyków. Zdemontowano 35 dział, jakie znaleziono w Sat-Singu, i zniszczono wszelką inną broń i amunicyę.

— Dnia 3. marca położono w Faubourg du Roule kamień węgielny na kaplicę rosyjską w obecności hrabi Kiselewa i całego poselstwa rosyjskiego. Archimandryta Wasilew miał przy tem przemowę, która według wyrażenia się dziennika *Presse* mocno tych wszystkich wzruszyła, którzy znają język rosyjski.

— W Agen musi każdy zapłacić karę pieniężną na rzecz dobrze urządzonych zakładów dobroczynnych, ktokolwiek poda jałmużnę żebrakom na ulicy lub na placach publicznych. Środek ten policyjny przyjęto życzliwie.

Holandya.

(Wojenna wyprawa w Batawii.)

Haga, 28. lutego. Wiadomości z Batawii sięgają po dzień 7. stycznia. Holenderska siła lądowa i morska przeznaczona na poskromienie państwa Boni (Celebes) pod panowaniem Królowy, już odpłynęła. Siła lądowa składa się z 3, 10 i 14 batalionu piechoty, 1 szwadronu konnicy z pół sześcio- i z pół trzechfuntowej bateryi i 1 kompanii saperów. Naczelne dowództwo nad tym korpusem poruczono jenerał-majorowi Steinmetz. Siła morska pod dowództwem okrętowego kapitana Staring, składa się z 8 wojennych parostatków, 1 korwety, 3 szonerów, 6 łodzi krzyżowych, zatem z 18 statków, i o 18 kanonierskich łodzi.

Włochy.

(Ochotnicy sardyńscy. — P. Gladstone w Turynie. — Wzmocnienie załogi.)

Turyn, 3. marca. P. Gladstone zjechał do Turynu. Dnia dzisiejszego był na obiedzie u konzula angielskiego, p. Hudson'a, gdzie znajdowali się także: sardyński prezydent ministrów, hr. Cavour i minister wojny La Marmora.

— Ciągle przybywają jeszcze ochotnicy z rozmaitych prowincyi włoskich.

— Według listów z Piacenzy wzmacniają tam coraz bardziej załogę włoską. Liczbę jej podają na 12.000 żołnierza, i od 1go marca znajduje się na stopie wojennej.

Niemce.

(Nowiny dworu berlińskiego. — Ustawa małżeńska w Prusiech. — Milicya frankfurcka. — Tajne posiedzenie izby bawarskiej. — Rekrutacya.)

Berlin, 5. marca. Dziś w południe o godzinie 1szej odbyła się w kaplicy tutejszego pałacu królewskiego uroczystość chrztu nowonarodzonego dnia 27. stycznia r. b. księcia, syna J. królewicz. Mości księcia Fryderyka Wilhelma pruskiego, przez nadwornego predykanta i nadradcę konsystoryalnego, Straussa w asystencyi innych predykantów nadwornych.

Młody książę otrzymał na chrzcie świętym imiona:

Fryderyk Wilhelm Wiktor Albert.

Neue Pr. Ztg. nie zgadza się z projektem ministeryalnym względem zmian w prawodawstwie ślubów małżeńskich. „Wniesiona ustawa, mówi dziennik, nie ma ani zasady pewnej ani konsekwencyi, chciałaby wszystkiemu dogodzić i w tem chybia; demokratyczna prasa słusznie jej zarzuca dwuznaczność."

Zdaje się, że w izbie deputowanych przygotowuje się także opozycya przeciw nowej ustawie o ślubach małżeńskich; rozumie się, że tworzy się z bardzo sprzecznych żywiołów. Z jednej strony jest stronnictwo konserwatystów niesprzyjające projektowi ustawy, z drugiej zaś domaga się lewa ażeby zaprowadzono śluby cywilne, a ministeryalnemu stronnictwu centralnemu wydaje się, że ograniczenie powodów do rozwodu posunięto za daleko.

— Niektórzy oficerowie suspendowanej milicyi w Frankfurcie wzywają publicznie do podpisywania petycyi do senatu o reorganizacyę milicyi. Prośbę swoją popierają odwołaniem się do stosunków czasu utrzymując, że dobro miasta wymaga milicyi w obecnej chwili.

Monachów, 3go marca. W izbie deputowanych zamknięto wczoraj publiczne a zagajono tajne posiedzenie, gdy minister wojny p. Manz oświadczył, że przedłożyć ma poufny wniosek, który zmierza do przyzwolenia na zaciągnięcie pożyczki wojennej. Zaprojektowana suma wynosi sześć milionów złotych reńskich. Na tem samem tajnem posiedzeniu oznajmił izbie minister państwa baron v. d. Pfordten, że co do wydania zakazu wyprowadzania koni nastąpiła zgoda między państwami celnego związku i że odnośny zakaz zostanie już ogłoszony temi dniami. Ten zakaz wyjdzie właśnie na czasie, gdyż w poście odbywają się tu i w południowej Bawaryi największe jarmarki na konie, a największy z tych przypada co roku w wstępną środę.

— Odstawianie rekrutów z tegorocznej klasy wieku rozpoczęto temi dniami i zdatnych do wojska odesłano natychmiast do pułków.

Rosya i Królestwo Polskie.

(Sprawy włościańskie. — Doniesienia z Kaukazu.)

Petersburg, 26. lutego. Wielkie przedsiębiorstwo Cesarza Alexandra II., — pisze *Ruski Dniewnik* — ażeby trzecią część ludności Rosyi uwolnić z więzów poddaństwa, olbrzymim postępuje krokiem i zbliża się ku końcowi. Komitety zebrane po gubernich pracują w tej sprawie bardzo gorliwie a kilka komitetów ukończyło już nawet swe prace. Pierwszym komitetem, który wywiązał się z swego polecenia, był komitet Niżegorodzki. Termin upływiony z dniem 31go sierpnia, został przedłużony z rozkazu Cesarza do dnia 31. października z. r. Dnia 12. października wysłał już szef gubernii do ministra spraw wewnętrznych raport z ukończonych posiedzeń komitetu i prac dokonanych. Dnia 15go listopada z. r. ukończył swe czynności komitet petersburgski, dnia 26. i 27. listopada komitety Grodzieński i Kowieński. W Wilnie zamknięto posiedzenia dnia 20. grudnia a w Kostromie dnia 5. stycznia b. r. zatem na 8 dni przed upływem terminu. Zjednoczone komisye dla 3 litewskich gubernii równie jak dla gubernii Kijowa, Wołynia i Podola zebrały się d. 20. grudnia z. r. i 20. stycznia b. r. W pierwszych dniach bieżącego roku ukończone były zupełnie przygotowawcze roboty w 6 guberniach, w których liczba poddanych wynosi 1,332.856 dusz."

— Dziennik *Inwalid* donosi, że z kaukaskich plemion poddały się plemiona między Szaro-Argum a wyżynami Terek i przyjęte zostały w poczet rosyjskich poddanych. Podzielono je na trzy dystrykta, które są podwładne wojskowej władzy. Te trzy dystrykta nazywają się: Szaloj, Czanti i Akko.

(Rozporządzenie względem zawierania kontraktów czynszowych między właścicielami dóbr i rolnikami.)

(Ciąg dalszy.)

Ar. 26. Niezapłacone najdalej w dniach 30 po upłynionym terminie do uiszczenia czynsze, będą ściągane drogą administracyjną. Dla tego właściciel poda listę zalegających, przez siebie podpisaną,

a przez miejscowego wójta gminy lub burmistrza poświadczona, naczelnikowi powiatu, który niezwłocznie obowiązany będzie stosowne środki egzekucyjne przedsięwziąć.

Dwuletnia zaległość czynszu i innych powinności, upoważni właściciela dóbr do sprzedania prawa wieczystego zadłużonej osady, łącznie z znajdującemi się na niej budowlami, inwentarzami i zasiewami do gruntu przywiązanemi, przez publiczną licytacyę w urzędzie gminnym miejscowym odbyć się mającą, z zachowaniem formalności i po trzykrotnych ogłoszeniach sprzedaży i warunków onej, przez wójtów i burmistrzów w sąsiednich miastach i gminach, oraz przez pośrednictwo proboszczów w dni świąteczne dopełnić się winnych.

Licytacya zacznie się od sumy wyrownającej czteroletniemu czynszowi.

Po potrąceniu z szacunku na licytacyi postąpionego zaległych podatków, kosztów sprzedaży i czynszu, jako też długów, o ile te ostatnie przez zalegającego posiadacza przyznanemi będą, resztujący szacunek wywłaszczonemu osadnikowi wypłaconym, lub w razie sporów do banku Polskiego, dla dopełnienia podziału odesłanym zostanie.

Art. 27. Jeżeli właściciel dóbr, z powodu braku konkurentów, nabędzie na licytacyi prawo do używania zadłużonej osady, winien takową w przeciągu lat dwóch innemu rolnikowi w posiadanie wieczyste oddać.

Art. 28. Osadnik, oprócz opłaty czynszu, ponosić i opłacać powinien wszelkie podatki, składki i należności skarbowe, administracyjne i policyjne, oraz powinności gminne do gruntu lub zabudowań osady przywiązane, tak zwyczajne jak i nadzwyczajne, teraźniejsze i przybyć mogące.

Obowiązany jest także uiszczać dziesięcinę, dawać meszne, jeżeli te należą się kościołowi, składkę szkolną, składkę ogniową do dyrekcyi ubezpieczeń i skutkiem tego, w razie pogorzeli, wynagrodzenie za spalone budynki on odbierać będzie, z obowiązkiem wystawienia nowych.

Obowiązany również stawiać i utrzymywać mosty na jego gruncie będące, do jego wyłącznego użytku potrzebne; stawianie zaś mostów do użytku ogólnego gminy służących, uskuteczniane być ma według przepisów w tej mierze obowiązujących.

Art. 29. Czynszownicy nie będą mogli nabywać osad w jednej wsi i łączyć-ich w jedną całość, bez zezwolenia właściciela dóbr, które nie może być udzielonem, jeżeliby grunta połączonych osad, przeniosły 31 dziesiatyn (60 morgów 147 prętów).

Zabudowania gospodarskie na każdej z połączonych osad winny być pozostawione, wyjąwszy, gdyby oczywisty interes nabywcy sprzeciwiał się temu, a właściciel zgodził się na ich usunięcie.

Art. 30. Nie wolno jest rolnikowi zaciągać długów na osadę na czynsz mu oddaną; długi zaś osobiste mogą być poszukiwane jedynie na jego ruchomym majątku, z wyjątkiem wszakże wszelkich przedmiotów do uprawy gruntu i utrzymania gospodarstwa przeznaczonych, postanowieniem księcia Namiestnika królestwa z dnia 30. lipca 1823 roku, od zajęcia wyłączonych.

Art. 31. Przepisy tytułem niniejszym objęte stosują się wyłącznie do osadników, którzy zawierać będą kontrakta wieczystoczynszowe na podstawie niniejszego postanowienia.

Tytuł IV.

O udziale władzy w oczynszowaniu.

Art. 32. Zaprowadzone być mają po powiatach, pod kierunkiem gubernatorów cywilnych, przy współdziałaniu marszałków gubernialnych szlachty, delegacye, składające się z członka deputacyi szlacheckiej, z urzędnika administracyjnego i z trzech obywateli ziemian w powiecie osiadłych.

Głównem zadaniem tej delegacyi będzie nakłaniać i zbliżać do siebie kontraktujące strony, przy zawieraniu dobrowolnych układów o oczynszowanie, jakoteż sprawdzać, czyli takowe odpowiadają w zupełności niniejszemu postanowieniu.

Art. 33. Delegacya takowa nazywać się będzie delegacyą powiatu N. N. do oczynszowania.

Art. 34. Delegacya powiatowa prowadzi dziennik i protokół swoich posiedzeń, zapisując w nim wnoszone podania, załatwione spory, zerwane układy i zawarte umowy. Zamieszczać także będzie spostrzeżenia i wnioski nad biegiem i postępem czynności oczynszowania w powiecie i za pośrednictwem gubernatora cywilnego przedstawiać co kwartał o tem wszystkiem komisyi rządowej spraw wewnętrznych i duchownych krótkie sprawozdanie.

Art. 35. Czynności delegacyi powiatowej są honorowo bezpłatne.

Art. 36. Delegacya używa pieczęci urzędowej z napisem: „delegacya powiatu N. N. do oczynszowania.“ Korespondencya jej jest wolna od używania stempla i opłaty poczty. (d. n.)

Turcya.

(Wiadomości bieżące.)

Journal de Constantinople potwierdza, że Sułtan nie przyzwala, by książęca godność była w familii Miłosza dziedziczną.

Azya.

(Telegram z Indyi.)

Wschodnio-indyjski urząd w Londynie otrzymał następującą depeszę telegraficzną:

„Do James Cosmo Melvill, Esq., indyjski urząd w Londynie, od rządowego sekretarza w Bombaju.

Auda. Według prywatnego telegramu z Luknowa zażądali Nepalowie, ażeby angielskie wojska wkroczyły do Nepalu, i z tego powodu posunięto na Rapti brygadę Horsforda. Lord Clyde jest słaby i udaje się do Symli przepędzić tam wiosnę. *Indye centralne.* Wojsko będące pod dowództwem brygadyera Holmes dognało 21go stycznia tylną straż Tantia Topi w Sykurze. Strata powstańców wynosiła 100 ludzi poległych; oprócz tego utracili niejaką liczbę koni i 500 karabinów. Tantia Topi puścił się 26. stycznia w drogę do Bikanir lub Judpuru. Według wiadomości z Induru jednak z dnia 6go lutego zwrócił się znowu na północ w kierunku Munglowe w kraju Szekawatti. Ścigające nieprzyjaciela zbrojne siły stały dnia 1go lutego na następujących miejscach: Brygadyer Honner w Adżmirze; brygadyer Parke w Nussyrabadzie; brygadyer Holmes w Bilwarze, brygadyer Showers w Sykurze. Jenerał Michel postępował na Nussyrabad. Także kolumny z Delhów wyruszyły w pole. *Okręg Nizam.* Sir H. Rose ruszył dnia 6go na czele polnego wojska do Aurungabadu, ażeby pobić Rohillów, którzy ciągle jeszcze plądrowali okrąg Nizamu. Prezydencya Bombaju jest spokojna. — „H. S. Anderson, sekretarz rządowy.“ Zamek w Bombaju, 9 lutego 1859. H. S. Anderson. V. G. Montanaro.

Afryka.

(Okup miasta Dżeddy. — Nowa taryfa monety. — Morowa zaraza w Bengasi.)

Kairo, 15. lutego. Piszą do *Augsb. Allg. Ztg.*, że komisya rozpozna zasądzoną na Dżeddę zapłatę wynagrodzenia. Z początku ofiarowała się Porta zapłacić pierwszą sumę 3 miliony franków, lecz ponieważ mocarstwa sprzeciwiły się temu i nalegały na to, ażeby ten ciężar indemnizacyi dotknął także obżałowanych, tedy polecono komisyi wyznaczyć, jakąby część całej sumy, która na wszelki wypadek przewyższy 5 milionów franków, mogło miasto Dżedda zapłacić. Więźniów miasta Dżeddy przywieziono tu dnia 13 b. m. i zaraz wyprawiono dalej do Alexandryi. — Z dniem 15. b. m. weszła w moc obowiązującą nowa taryfa monety i wywołała wielkie wzburzenie. Drobnej monety niema wcale. Na bazarach przyszło do zatargów. — Francuski bryg „Miltiade,“ przybyły z Trypolidy do Alexandryi, przywiózł wiadomość z Bengasi, według których od 1go do 19go grudnia 1858 wydarzył się tylko jeden przypadek morowej zarazy. W Dernie wydarzyło się od 22. po 28. listopada 63 przypadków śmierci na 115 chorych, a od 29. listopada do 5. grudnia 59 przypadków śmierci na 123 chorych, a w Merdach od 1. do 9. grudnia 16 przypadków śmierci na 24 chorych. Odżelah była dotychczas wolna od zarazy.

— Książę Alfred przybył dnia 12. do Alexandryi, a z rozkazu rządu angielskiego w charakterze zupełnie prywatnej osoby. Wprawdzie oddał wizytę wice-królowi, ale zostaje w porcie na swym okręcie, a po mieście nie występuje tylko w stroju milicyi okrętowej.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Londyn, 7. marca. Opozycya postanowiła opierać się stanowczo biliowi reformy, ażeby rząd abdykował albo rozwiązał parlament. Wczorajsze meetyngi ludu w Hydeparku przeszły spokojnie.

Berna, 7. marca. Rada federacyjna uchwaliła wydać notę okolnikową do mocarstw europejskich tej treści, że Szwajcarya w razie wybuchnięcia wojny będzie bronić wszelkiemi siłami całości i neutralności federacyi, i podobnież zamyśla postępować także co do zneutralizowanego terytoryum sabaudzkiego. Depertamenta wojny i finansów otrzymały zlecenie porobić potrzebne przygotowania. Wrazie powiększenia się niebezpieczeńswa wojny ma być zwołane natychmiast zgromadzenie federacyjne.

Turyn, 5. marca. Sir Gladstone przybył tu przed kilkoma dniami. Mówią, że wkrótce ma być zaciągnięta druga pożyczka i że izby się odroczą. Wiara w pomoc francuską zaczyna się chwiać, gdyż ambasador francuski miał powrócić z instrukcyą, ażeby starał się nakłonić Piemont do spokojniejszej polityki. Załoga Genuy otrzymała rozkaz wyruszyć do Novi. Także w Sabaudyi i w Sardynii pościągano wszystkie załogi; tutejsza wyruszy na przyszły tydzień, poczem obejmie służbę gwardya narodowa.

Florencya, 3. marca. Nowomianowany poseł angielski p. Campbell Scarlett doręczył Wielk. Księciu swoje listy wierzytelne.

Rzym, 1. marca. Synowiec Króla abysyńskiego przybył tu ze swoim spowiednikiem i doręczył Ojcu Świętemu wyznanie wiary katolickiej swego stryja. Za kilka dni odjedzie do Paryża.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 8. marca.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	326.55	— 0.7°	88 3	wschodni sł.	pochmurno
2. god. po poł.	325 51	+ 5.5°	73 0	połud.-wsch. „	jasno
10 god. wiecz.	324.74	+ 1.7°	91.0	południowy „	„

TEATR.

Dziś dramat niem.: **„Der Blinde und der Bucklige,“** (Ślepy i garbaty.)

Jutro na scenie polskiej: „**Kartka loteryjna.**“ operetka w 1 akcie z francuskiego, i „**Więźniowie Carowy**,“ komedya w 2 aktach z francuskiego.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 9. marca.

Hotel rosyjski: PP: Hr. Gołuchowski Artur, z Wiednia.

Hotel europejski: Trzeciak D., z Taurowa.

Hotel Langa: Br. Schmerek F., Br. Gramm W., c. k. porucznicy, z Żółkwi. — Br. Grotte Otto, c. k. porucz., z Wiednia.

Hotel angielski: Sokołowski J., z Werchraty. — Dwernicki Alex., adw. kraj., z Stanisławowa.

Hotel Kuhna: Pietrzycki F.. z Błażowa.

Pod kolej żelazną: Topolnicki F. X., z Sanoka.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 9. marca.

PP. Skarbek-Borowski Leopold, do Krowicy. — Benkso S., Balint J., Gamisch J., i Steinhuber L., c. k. porucznicy, Br. Seenus T., c. k. rotmistrz i Gontard H., c. k. major, do Gródka. — Chłopicki A., do Gniły. — Chrzanowski P., do Warszawy. — Furgartner M., do Brześcian.— Grochowalski S., do Świrza. — Gosthan de St. Agatha A, Krätzer E. i Hr. Meravilli-Grüwetlz Fran., c. k. porucznicy, do Żółkwi. — Herlth F., do Uniatycz. — Małecki A., do Koźmy. — Zotta Konstanty, do Kiselewa. — Jordan T., do Nowegosioła — Reitzenstein A., do Końskiego. — Pieczykowski M., do Medwedowiec.

Kurs lwowski.

Dnia 9. marca		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	4	85	4	94
Dukat cesarski	„ „	4	90	5	—
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	8	45	8	60
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	62	1	65
Talar pruski	„ „	1	58	1	62
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	20	1	23
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	81	40	82	15
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	72	—	73	—
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	76	75	78	—

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 9. marca

1. Dług publiczny. *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. —.—. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 77.60. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —.—. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. Metaliki po 5% za 100 zł. 75.20; po $4\frac{1}{2}$% za 100 zł.—.—; po 4% za 100 zł —.—. po 3% za 100 zł. —.—; po $2\frac{1}{2}$% za 100 zł. —.—; po 1% za 100 zł. —.—. Przeznaczone do loso.: z r. 1834 za 100 zł. —; z r. 1839 za 100 zł. —.— zł. z roku 1854 za 100 zł. —.—. — Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.—; po $4\frac{1}{2}$% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. —.—; po $2\frac{1}{2}$% za 100 zł. —.—; po $2\frac{1}{4}$% za 100 zl. —.—; po 2% za 100 zl. —.—; po $1\frac{3}{4}$% za 100 zł. —.—. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granica uprocentowane: po 5% za 100 zł. —.—: po $4\frac{1}{2}$ za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. *B. Krajów koronnych.* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier 72.80; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Sławonii 72.60; Galicyi 72. ; Bukowiny —.—; Siedmiogrodu 70.—; innych krajów koronnych —.—; z klauzulą losowania w roku 1867 —.—. Lombardoweneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcye. Banku narodowego sztuka 883 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 194.30; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego 548.—; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. 1660; towarzystwa kolei żelaznej państwa 234.50; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty —.—; polud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —.—; kolei Cisy po 200 złr. m. k. —.; — lomb.-weneck. kol. żelaz. —.—; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —.—; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. 436.—; Lloyda w Tryeście po 500 złr. —.—.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. 95.—; na 10 lat po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. 82.25; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. 98.—.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka —.—; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.—; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —.—. Augsburg za 100 zł. południ. niemieck. waluty 91.50. Berlin za 100 talarów —.—. Wrocław za 100 talar. —.—. Frankfurt n. M. za 100 zl. południ. niemieck. waluty 91.60. Genua za 100 lirów piemonckich —.—. Hamburg za 100 marko banko 80.50. Lipsk za 100 talarów —.—. Liwurna za 100 lirów toskańskich 36.30. Londyn za 10 funtów szterl. 107.—. Lugdun za 100 franków —.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. 106.50. Marsylia za 100 frank. 42.20. Paryż za 100 fr. 42.50. Praga za 100 zł. wal. austr. —.—. Tryest za 100 zł. wal. austr. —.—. Wenecya za 100 zł wal. austr. —.—.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich —.—. Konstantynopol za 100 piastrów tureckich —.—. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5.10, dukaty ces. pełnej wagi 5.7, korony 14.70. półkorony —.—.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 5. marca.

Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% za 100 zł.	70.—	71 —
Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł.	78.—	78.10
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 „	—.—	—.—
Metaliki po 5% za 100 zł.	75.50	76.—
dtto. „ $4\frac{1}{2}$% za 100 zł.	63.75	64.—
Przeznacz. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	300.—	305.—
„ 1839 „ 100 „	126.50	127.—
„ 1854 „ 100 „	109.50	110.—
Renty Como po 42 lir. austr.	15.—	15.25
B. Krajów koronnych		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.: Niższej Austryi	89.—	90.—
Węgier	73.50	74.50
Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii	72.50	73.—
Galicyi	72 —	73.—
Bukowiny	71.50	—.—
Siedmiogrodu	71.—	72.—
innych krajów koronnych	85 —	90.—
Z klauzulą losowania w r. 1867	—.—	—.—

Akcye.

	pien.	towar.
Banku narodowego sztuka	892.—	895.—
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr	195.30	195.50
Niższo-austr. towarzystwa eskomt. po 500 zł. mon. konw.	560.—	565.—
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon.	1682 —	1684
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr.	237.50	237.60
Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty	117.—	118.—
Połud.-półn.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	156.—	157.—
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	105.—
Lomb.-weneckiej kolei żelaznej po 570 lir. austr. czyli 192 zł. m. k. z 76 zł. 48 kr. (40%) wpłaty	98.—	100.
Wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa po 200 zł. czyli 500 frank. z 60 zł. (30%) wpłaty	65.—	66.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	450.—	454.—
Lloyda austr. w Tryeście po 500 „ „	—.—	260.—

Listy zastawne.

		pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon.	6letnie po 5% za 100 zł.	93.—	94.—
	10 „ „ 5% „ 100 „	90.—	91.—
	przeznaczone do losowania po 100 zł.	85.—	86.—
Banku narodowego w wal. austr.	na 12 miesięcy 5% za 100 zł.	99.—	99.50
	przeznaczone do losowan. po 5% za 100 zł.	83.—	80.50

Losy.

	pien.	towar.
Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę	99.—	99.25
Towarz. żeglugi parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.	101.—	102.—
Esterhazego 40 zł. m. k.	70.—	71.—
Salma 40 „ „	41.50	42.—
Palfiego 40 „ „	37.—	37.50
Clarego 40 „ „	35.50	35.75
St. Genois 40 „ „	35.—	35.50
Windischgrätza 20 „ „	22.—	22.50
Waldsteina 20 „ „	24.—	24.50
Keglevicha 10 „ „	14.25	14.50

Na 3 miesiące.

	pien.	towar.
Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5%	90.—	90.50
Frankfurt n. M., za 100 zł. południ.-niemieckiej waluty	89.50	90.—
Hamburg za 100 marko banko $2\frac{3}{4}$%	79.—	79.50
Londyn za 100 funtów szterl. 3%	106.—	106.—
Paryż, za 100 franków 3%	41.90	42.—

Kurs złota.

	pien.	towar.
Dukaty ces. mennicze	5 zł. — cen.	5 zł.— 1 cen.
Korona	14 „ —30 „	14 „ —32 „
Napoleondor	8 „ —40 „	8 „ —42 „
Rosyjski imperyał	8 „ —50 „	8 „ —52 „

KRONIKA.

(Pożar.) W miasteczku Szczercu, w obowodzie lwowskim, powstał na dniu 24go z. m. pożar na przedmieściu Ostrowce z nieostrożności tamtejszego chałupnika Olexy Sz., i podżegany mocnym wiatrem północnym zniszczył w krótkim czasie 4 domów mieszkalnych i 4 budynków gospodarskich.

(Samobójstwo.) Na dniu 25go z. m. obwiesił się w Koniuszkach w obwodzie brzeżańskim parobek Nikola D. Bylto znany opój i pijaństwo przywiodło go do samobójstwa.

(Nowe światło i bardzo tanie.) Angielski major Fitzmaurice przedsięibrał 15. lutego doświadczenie z nowo-wynalezionem światłem pod Bangorem w Walii. Najprzód oświetlono tunel głęboki i długi. Przyrząd dający się łatwo przenosić ustawiono u wylotu tunelu, a światło bijące zeń było promieniste, jasne i dziwnego blasku, tak że cały tunel oświecało. Jakoż jeszcze w oddaleniu 300 kroków można czytać było druk lub pismo. Wniesiono następnie przerząd ten do środka tunelu, a przedmioty rozmaite i załomy jego można było widzieć o 800 i 900 nawet kroków tak wyraźnie, jakby we dnie. Światło to przydać się może do wielu rzeczy; barwy ukrasza w sposób dziwny, a odwzory fotograficzne można zdejmować w przeciągu minut dziesięciu. Przy tem światło to wolne jest od wszelkich wyziewów szkodliwych, a fabrykacya jego jest łatwa i tania. Światło równające się co do blasku 30 świecom woskowym, otrzymać można za $1\frac{1}{2}$ krajcara.

(Podróże lorda Dufferina.) Opis podróży szwedzkiego magistra Torella, nadmienia o irlandzkim lordzie Dufferin, który w lecie 1856 roku zwiedził w swym jachcie jak wiadomo Islandyę, Jan Mayen, Norwegię i Spicbergi i tu pod stosem kamieni ułożonym w kształcie piramidy złożył swój bilet wizytowy, ten bilet znalazł później magister Torell. Niedawno wydał lord Dufferin opisanie tej podróży na morzu podbiegunowym a teraz czwarty już nakład tego dzieła opuścił prasę w Anglii.

(Pojmany bandyta.) Karabiniery stacyi Tempio pojmali temi dniami na wyspie Sardynii bandytę Vasa, zwanego Piotrem z Agius, któremu przypisują siedmdziesiąt morderstw.

(Stuletnie kobiety.) Zdaje się, że klimat w Perygordzie musi być bardzo zdrowy, gdyż w jednej z tamtejszych gmin, Labachellerie, umarło w ciągu czterech miesięcy trzy stoletnich kobiet, z których jedna liczyła 101, druga 102 a trzecia pochowana dnia 17. lutego miała 109 lat. Mimo tak podeszłego wieku wszystkie trzy były aż do zgonu przy zupełnej przytomności zmysłów.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.